EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.12.2025.
COM(2025) 860 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Prvo godišnje izvješće o interoperabilnosti u Uniji

{SWD(2025) 975 final}

SADRŽAJ

KONTEKST I POPRATNE INFORMACIJE 2

STRUKTURA 2

PROVEDBA – TRENUTAČNO STANJE 3

Upravljanje 3

Pospješitelji 4

Mjere potpore 6

Procjene interoperabilnosti 9

SURADNJA IZMEĐU KOMISIJE I DRUGIH DIONIKA 11

ZAKLJUČAK I POGLED U BUDUĆNOST 12

KONTEKST I POPRATNE INFORMACIJE

AKTOM O INTEROPERABILNOJ EUROPI POSTAVLJAJU SE TEMELJI ZA POTPUNO POVEZANU DIGITALNU EUROPU

U kontekstu napredovanja digitalne transformacije EU-a, Akt o interoperabilnoj Europi[1], koji je na snazi od 11. travnja 2024., ključan je okvir za poticanje prekogranične interoperabilnosti i inovacija u javnom sektoru. Njime se nastoji ostvariti cilj digitalnog desetljeća[2] da se do 2030. ključne javne usluge u potpunosti pružaju putem interneta. Aktom se odgovara i na sve veću potrebu za neometanim prekograničnim uslugama: s obzirom na to da 150 milijuna građana EU-a živi u pograničnim regijama i da dva milijuna dnevno putuje na posao u drugu državu članicu, međusobna povezanost javnih uprava od presudne je važnosti. Robusnije digitalne uprave ne samo da će pružati neometane usluge već se očekuje da će zahvaljujući većoj učinkovitosti uštedjeti do 5 milijardi EUR godišnje[3].

U ovom prvom godišnjem izvješću, koje Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člankom 20. stavkom 4. Akta o interoperabilnoj Europi, preispituje se ukupni napredak u provedbi akta i ističu postignuća, izazovi i smjernice za budućnost. Strukturirano je tako da počinje od šireg konteksta Akta, a zatim se detaljno razmatraju njegova provedba i učinak. Dok je u ovom izvješću fokus na početnom napretku i novim inicijativama, buduća izvješća odražavat će rezultate potpuno razvijenog mehanizma praćenja kojem će za analizu trendova, prepreka i pokretača biti koristan sve veći skup podataka. Tako će se dobiti cjelovit pregled stanja interoperabilnosti u EU-u.

STRUKTURA

Odredbama Akta o interoperabilnoj Europi uspostavljen je stabilan okvir za suradnju javnog sektora, koji omogućuje neometano pružanje usluga preko teritorijalnih, sektorskih i organizacijskih granica. Ključni članci Akta podijeljeni su u četiri glavne kategorije: upravljanje, čimbenici interoperabilnosti, mjere potpore provedbi i procjene interoperabilnosti. Zadnja kategorija uključuje donošenje politika prilagođenih digitalnim tehnologijama.

[1] Uredba – EU – 2024/903 – HR – EUR-Lex.

[2] Digitalno desetljeće Europe: ciljevi za 2030. | Europska komisija.

[3] EUR-Lex – 52022SC0721 – EN – EUR-Lex.

Slika 1 – Akt o interoperabilnoj Europi – pododjeljci

U ovom prvom izvješću posebna se pozornost posvećuje provedbi Akta od njegova stupanja na snagu do srpnja 2025. te ono obuhvaća neke elemente praćenja iz članka 20. Budući da je provedba Akta u tijeku, još nisu bili dostupni sveobuhvatni podaci za dobivanje uvida iz mehanizma za praćenje interoperabilne Europe. Dodatne informacije o tome navedene su u radnom dokumentu službi Komisije priloženom ovom Izvješću[4].

PROVEDBA – TRENUTAČNO STANJE

Upravljanje

Pravna osnova

Okvir upravljanja utvrđen Aktom u potpunosti je uspostavljen prošle godine, kako je detaljno opisano u nastavku.

Provedbene mjere

Protekle je godine postignut znatan napredak u uspostavljanju kvalitetne upravljačke strukture.

- Kako je propisano člankom 15., **Odbor za interoperabilnu Europu i njegova stalna radna skupina** službeno su počeli s radom u četvrtom tromjesečju 2024., čime je utemeljen institucijski okvir nužan za koordinaciju provedbe Akta u cijelom EU-u. Odbor je u svibnju 2025. donio **program rada Odbora**, koji će se redovito ažurirati kako bi usmjeravao izradu dnevnih redova predstojećih sastanaka Odbora.
- Kako je propisano člankom 16., na portalu interoperabilne Europe u svibnju 2025. službeno je uspostavljena **Zajednica za interoperabilnu Europu**, koja državama članicama, institucijama i dionicima pruža prostor za suradnju radi razmjene iskustava i dobrih praksi te zajedničkog pronalaženja rješenja.
- Kako je propisano člankom 17., 26 od 27 država članica imenovalo je svoja **nacionalna nadležna tijela** do pravno obvezujućeg roka 12. siječnja 2025., a subjekti Unije imenovali su svoje **koordinatore za interoperabilnost** u skladu s člankom 18. To je omogućilo dosljedan pristup provedbi i koordinaciji u cijelom EU-u.

[4] SWD(2025) 975.

- Kako bi se izradio **prvi plan za interoperabilnu Europu** propisan člankom 19., u prvom tromjesečju 2025. osnovana je radna skupina, koja uključuje stalne članove. Radna skupina organizirala je javno savjetovanje koje je pokrenuto na portalu interoperabilne Europe u lipnju 2025. s ciljem da budući prioriteti odražavaju doprinose i očekivanja širokog spektra dionika[5].

Razmatranja za budućnost

Odbor će u dogledno vrijeme preusmjeriti fokus na formalno **donošenje plana za interoperabilnu Europu**. Tim planom će se uspostaviti sveobuhvatan okvir za usmjeravanje aktivnosti povezanih s interoperabilnošću u cijelom EU-u te usklađivanje postojećih inicijativa s dugoročnim ciljevima i promjenjivim potrebama država članica i institucija EU-a. **Okvir za praćenje** dodatno će se poboljšati. Naposljetku, **prva godišnja skupština Zajednice** u listopadu 2025. važna je prilika za daljnje promicanje suradnje, razmjenu uspješnih praksi i angažman dionika.

Pospješitelji

Pravna osnova

Aktom o interoperabilnoj Europi uspostavlja se sveobuhvatan okvir za ispunjenje pravnih, organizacijskih, semantičkih i tehničkih zahtjeva radi izrade proširivih i prilagodljivih rješenja za javni sektor. Kako bi se omogućilo učinkovito **dijeljenje i ponovna uporaba** rješenja, člankom 4. propisuje se obveza dijeljenja rješenja za interoperabilnost među institucijama EU-a i tijelima javnog sektora za transeuropske digitalne usluge. Odbor preporučuje **rješenja za interoperabilnost** koja ispunjavaju uvjete za oznaku „rješenje za interoperabilnu Europu". Aktom se jača **Europski okvir za interoperabilnost (EIF)** kao zajednička referentna točka i uvodi **portal interoperabilne Europe** kao jedinstvena ulazna točka za rješenja, tehničke specifikacije i uspješne prakse.

Provedbene mjere

- Rezultati mehanizma za praćenje interoperabilne Europe za 2025. pokazali su da je **svaka država članica** službeno **donijela trenutačnu verziju Europskog okvira za interoperabilnost**[6]. Kako bi se provele odredbe članka 6. Akta, u svibnju 2025. osnovana je neformalna stručna skupina za **europski okvir za interoperabilnost sljedeće generacije** radi pružanja tehničkih i strateških smjernica za reviziju okvira.
- U skladu s člankom 7., Odbor je u svibnju 2025. odobrio **definiciju postupka i kriterija za označivanje rješenja za interoperabilnu Europu**. Zahvaljujući tome rješenja koja ispunjavaju definirane standarde kvalitete i interoperabilnosti moći će se prepoznati i promicati na portalu i u široj Zajednici. Za odabir prvih rješenja za interoperabilnu Europu osnovana je **posebna radna skupina**, sastavljena od članova stalne radne skupine.

[5] Savjetovanje o planu na portalu: Iznesite svoje mišljenje | Portal interoperabilne Europe.

[6] EUR-Lex– 52017DC0134 – EN – EUR-Lex.

Osim toga, na portalu je od lipnja do kolovoza 2025. bilo otvoreno **javno savjetovanje** radi prikupljanja rješenja za interoperabilnost koje treba razmotriti za označivanje.

- U skladu s člankom 8., **portal interoperabilne Europe** pokrenut je u četvrtom tromjesečju 2024. Služi kao centar za informacije, resurse i alate za olakšavanje prekograničnih inicijativa za interoperabilnost. Na portalu je registrirano oko 10 000 korisnika, a svaki mjesec pregledava se gotovo 100 000 stranica. Na njemu se, među ostalim, nalaze rješenja za interoperabilnost i izvješća o procjeni interoperabilnosti, što je prostor za odluke i dokumente Odbora, kao i prostor za suradnju u vezi s regulatornim izoliranim okruženjima. Nove mogućnosti financiranja u području digitalizacije objavljuju se na portalu svaki mjesec. Do srpnja 2025. na portalu je zabilježeno **670** aktivnih rješenja[7]. Većina njih (58,5 %) potječe iz EU-a. U vlasništvu su prvenstveno subjekata iz EU-a (57,7 %), a slijede ih tijela javnog sektora (34,5 %). Europska komisija, a posebno Glavna uprava za digitalne usluge, glavni je institucionalni vlasnik.

Primjeri dobre prakse

PROVEDBA EUROPSKOG OKVIRA ZA INTEROPERABILNOST U ESTONIJI

Estonija je 2023. uspostavila novi nacionalni okvir za interoperabilnost[8], koji je zamijenio prethodni desetogodišnji okvir. Iako nije obvezan, pruža praktične smjernice o načelima interoperabilnosti za cijelu javnu upravu. Tim se načelima osigurava neometana komunikacija i razmjena podataka među IKT sustavima. Okvir je usklađen s Europskim okvirom za interoperabilnost i „živi" je okvir koji se redovito ažurira kako bi ostao prilagodljiv i pristupačan korisnicima, a revidira se najmanje svake dvije godine.

Estonija je pokrenula i nekoliko inicijativa za interoperabilnost i digitalnu otpornost, poput prvog „veleposlanstva za podatke" na svijetu, koje se nalazi u Luksemburgu[9]. Ta sigurnosna kopija podataka državnog sektora jamči kontinuitet rada i primjer je uspješne prakse u području prekograničnog upravljanja podacima i interoperabilnosti. Ta inicijativa je dio šire strategije Estonije za jačanje digitalne otpornosti i održavanje neprekinutog rada državnog sektora na temelju učinkovite interoperabilnosti kojom se podupire sigurna i neometana razmjena podataka među sustavima. Zahvaljujući pohranjivanju ključnih podataka državnog sektora na sigurnoj lokaciji izvan Estonije, veleposlanstvo za podatke najuspješniji je primjer prakse upravljanja kontinuitetom poslovanja i oporavkom od katastrofa. Takve su prakse ključne za interoperabilnost sustava.

---

[7] Podaci na temelju rezultata mehanizma za praćenje interoperabilne Europe 2025. Više informacija dostupno je u dokumentu SWD(2025) 975.

[8] Interoperabilnost državnog informacijskog sustava 2011. | Ministarstvo gospodarstva i komunikacija.

[9] Veleposlanstvo za podatke u Luksemburgu.

KATALOG RJEŠENJA OTVORENOG KODA EU-A

Katalog rješenja otvorenog koda EU-a[10] pokazuje kako zajednička digitalna sredstva mogu potaknuti učinkovitost, prekograničnu suradnju i digitalnu suverenost Europe. Javne uprave sve se više koriste otvorenim kodom, a člankom 4. Akta potiče se dijeljenje rješenja za interoperabilnost (uključujući kôd, dokumentaciju i upućivanja na otvorene standarde) kako bi se poduprle transeuropske digitalne javne usluge.

U Katalogu, koji je Europska komisija izradila u okviru pilot-projekata besplatnih softverskih rješenja otvorenog koda za europske javne usluge (FOSSEPS), navode se rješenja iz više država članica, što omogućuje ponovnu uporabu, suradnju i bolju interoperabilnost. On služi kao tržište za rješenja otvorenog koda, koje potiče suradnju, kreativnost i učinkovitost te istodobno jača interoperabilnost. Prvotno je uveden 2024. kao minimalni održivi proizvod, s doprinosima Italije i Njemačke te Komisijine platforme code.europa.eu[11], a sada uključuje i Finsku, Francusku, Nizozemsku i Švedsku. Inicijative kao što su Katalog rješenja otvorenog koda EU-a i publiccode.yml pomažu u izgradnji inovativnijeg, interoperabilnijeg i učinkovitijeg digitalnog javnog sektora EU-a.

Razmatranja za budućnost

U predstojećem razdoblju operativni fokus bit će na **prvom skupu rješenja za interoperabilnu Europu** koja će se podnijeti Odboru na odobrenje. Rješenja koja Odbor potvrdi dobit će oznaku rješenja za interoperabilnu Europu i moći će im se pristupiti na portalu interoperabilne Europe. Nadalje, na temelju rada neformalne stručne skupine Europskog okvira za interoperabilnost, Odboru će u prosincu 2025. biti predstavljen **nacrt europskog okvira za interoperabilnost sljedeće generacije** radi pokretanja službene revizije okvira. Osnovat će se i nova radna skupina (koja će uključivati članove stalne radne skupine) za izradu **smjernica za dijeljenje i ponovnu uporabu** rješenja za interoperabilnost. Portal interoperabilne Europe prevest će se na sve službene jezike EU-a strojnim prevođenjem radi široke dostupnosti.

Mjere potpore

Pravna osnova

Aktom o interoperabilnoj Europi utvrđuju se mjere za jačanje interoperabilnosti u državama članicama i subjektima na temelju prilagođene potpore, inovacija, vještina i suradnje. Člankom 10. uvode se **mjere za inovacije** za razvoj novih ili poboljšanih rješenja za interoperabilnost, često u suradnji s akterima u okviru GovTecha kao što su MSP-ovi, istraživačke institucije i *start-up* poduzeća. Člancima 11. i 12. **uspostavljaju se regulatorna izolirana okruženja za interoperabilnost** radi testiranja i validacije rješenja u kontroliranom okruženju. Dodatna potpora uključuje dodatne materijale za osposobljavanje o Europskom okviru za interoperabilnost i rješenjima za interoperabilnu Europu, uključujući

[10] Katalog rješenja otvorenog koda EU-a | Portal interoperabilne Europe.

[11] code.europa.eu | GitLab.

otvoreni kôd, te dobrovoljni mehanizam **istorazinskog ocjenjivanja** za bolju suradnju među tijelima javnog sektora.

Provedbene mjere

Uvedeno je više mjera potpore za poticanje inovacija u interoperabilnosti.

- Kad je riječ o člancima 11. i 12., **Odbor za regulatorna izolirana okruženja za interoperabilnost** nadzire funkcioniranje izoliranih okruženja, olakšava razmjenu iskustava i daje smjernice o najuspješnijim praksama. **Provedbeni akt o regulatornim izoliranim okruženjima za interoperabilnost**[12] donesen je u srpnju 2025., čime je osigurana strukturirana pravna osnova za testiranje i eksperimentiranje s inovativnim digitalnim rješenjima u kontroliranom okruženju. Taj okvir dionicima i državama članicama omogućuje isprobavanje novih pristupa uz istodobnu usklađenost s načelima i ciljevima Akta.
- U skladu s člankom 10., Komisija u okviru programa Digitalna Europa financira **najvažnije inicijative** kojima se potiču prekogranična digitalna suradnja, mjere za inovacije i GovTech (npr. **inkubator GovTech** i **mjere koordinacije i potpore za inovativne i povezane javne uprave)**. Posljednjim primjerom utire se put budućem višedržavnom projektu zajedničkog ulaganja u razvoj umjetne inteligencije i ključnih interoperabilnih rješenja za javne usluge.
- Vještine u području interoperabilnosti javnog sektora ojačane su **razvojem Akademije za interoperabilnu Europu**, kako je propisano člankom 13. Komisija promiče razvoj programa certifikacije za pitanja interoperabilnosti. Od rujna 2024. do lipnja 2025. objavljeno je devet novih tečajeva, upisano je 12 426 osoba i izdano **2716 certifikata**. Udio izdanih certifikata je **34 %**[13]. Sezonska škola, organizirana od 13. do 15. svibnja kao virtualno događanje s ciljem promicanja europske interoperabilnosti i daljnjeg jačanja razmjene znanja u tom području, privukla je više od 500 sudionika. Odsad će se organizirati jednom godišnje.

Primjeri dobre prakse

RAZMJENA PODATAKA O STUDENTIMA

EMREX[14] je prekogranična infrastruktura za sigurnu elektroničku razmjenu podataka o studentima, kao što su prijepisi ocjena i diplome, među studentima, visokim učilištima i ovlaštenim trećim stranama. Njome se podupire priznavanje akademskih postignuća u strojno čitljivom formatu i formatu PDF, čime se promiču interoperabilnost i mogućnost ponovne uporabe u skladu s Aktom i Europskim okvirom za interoperabilnost[15] te se olakšava mobilnost studenata.

---

[12] Provedbena uredba – EU – 2025/1420 – EN – EUR-Lex.

[13] Podaci na temelju rezultata mehanizma za praćenje interoperabilne Europe 2025. Više informacija dostupno je u dokumentu SWD(2025) 975.

[14] EMREX | Podupiranje mobilnosti studenata.

[15] Emrex, rješenje otvorenog koda kojim se podupire mobilnost studenata | Portal interoperabilne Europe.

EMREX je prvotno financiran u okviru programa Erasmus+ (2015. – 2017.), a sad je samoodrživa inicijativa otvorenog koda kojom upravlja korisnička skupina EMREX-a (EUG), neovisna međunarodna mreža s više dionika koja uključuje tijela državne uprave, akademsku zajednicu i aktere u okviru GovTecha. Inicijativa je danas aktivna u više zemalja, uključujući Finsku, Nizozemsku, Norvešku, Švedsku i Čile, a sve se više provodi i u Njemačkoj.

Njezina tehnička arhitektura sadržava komponente otvorenog koda dostupne na GitHubu na temelju licencije otvorenog koda EUPL-1.2[16]. Kao i programski dodatak za mobilnost studenata, koji olakšava prijenos obrazovnih evidencija, na primjer između sveučilišta i portala za podnošenje zahtjeva, EMREX-ova točka za pristup podacima omogućuje pouzdan i standardiziran pristup podacima o studentima. Podaci se razmjenjuju pomoću EMREX-ova objekta modela učenja, zajedničkog formata kojim se osigurava interoperabilna i strojno čitljiva struktura akademskih evidencija. Pristupnik DC4EU[17] jednokratna je tehnička poveznica koja integrira EMREX u projekt digitalnih vjerodajnica za EU (DC4EU), čime se jača njegova uloga u širem europskom ekosustavu digitalnog obrazovanja. Njime se podupire pouzdana i sigurna razmjena podataka usklađena s načelima EU-a kao što su eIDAS i načelo „samo jednom". EMREX se nastavlja širiti, a uskoro je moguće i njegovo usklađivanje s okvirom EU-a za digitalni identitet i jedinstvenim digitalnim pristupnikom. Time će on postati najvažniji pospješitelj pouzdane razmjene podataka usmjerene na korisnika u visokom obrazovanju i šire.

OBRAZOVANJE O INTEROPERABILNOSTI U POLJSKOJ JAVNOJ UPRAVI

Poljska je unaprijedila digitalnu javnu upravu i interoperabilnost dvjema ključnim inicijativama: iskoristila je tečaj „Interoperabilnost: uvodni tečaj" Akademije za interoperabilnu Europu i pokrenula studiju o strukturi državnih poduzeća. „Interoperabilnost: uvodni tečaj"[18], koji je integriran u poljsku nacionalnu platformu za e-učenje[19] na temelju javne licencije EU-a[20] i preveden u suradnji s Europskom komisijom, izgrađuje kapacitete javnog sektora na temelju načela interoperabilnosti usklađenih s EU-om. Materijali za osposobljavanje pohvaljeni su zbog jasnoće i jednostavnosti uporabe, što je Poljsku potaknulo na proaktivnu suradnju s Europskom komisijom na lokalizaciji dodatnih tečajeva, kao što su tečajevi o procjenama interoperabilnosti i eGovERA©[21].

U studiji o arhitekturi državnih poduzeća[22], pokrenutoj krajem 2023., kombiniraju se uvodni internetski seminari, radionice na licu mjesta i potpora naprednoj razvijenosti

[16] EMREX | GitHub.

[17] Digitalne vjerodajnice za Europu | DC4EU.

[18] Interoperabilnost: uvodni tečaj | Akademija EU-a.

[19] Kurs wprowadzający do interoperacyjności | Portal Interoperacyjności i Architektury.

[20] Uvod u javnu licenciju EU-a | Portal interoperabilne Europe.

[21] Uvod u eGovERA© | Akademija EU-a.

[22] Studium AIP | Portal Interoperacyjności i Architektury.

kako bi se povećali kapaciteti organizacija javnog sektora u području interoperabilnosti i arhitekture poduzeća. Studija se temelji na repozitoriju arhitekture državnih poduzeća kako bi se potaknula praktična primjena. Te inicijative uključuju više od 400 državnih službenika iz 26 organizacija i pokazuju kako se strateškim osposobljavanjem i izgradnjom kapaciteta jača upravljanje, potiče digitalna transformacija i ostvaruju konkretne koristi za uprave, poduzeća i građane.

Razmatranja za budućnost

Postupci i uvjeti za uspostavu projekata kojima se podupire provedba politika, kako su uvedeni člankom 9, izradit će se i podnijeti stalnoj radnoj skupini 2026. To bi moglo dovesti do **stvaranja prvog izoliranog okruženja za interoperabilnost**, važnog koraka prema poticanju inovacija u javnom sektoru. Time bi se poduprlo i kontrolirano testiranje prekograničnih rješenja. Zahvaljujući izoliranim okruženjima dionici i države članice moći će eksperimentirati s novim digitalnim pristupima u skladu s načelima plana za interoperabilnu Europu. Iskustva stečena radom u izoliranom okruženju s vremenom će pomoći i u usavršavanju politika interoperabilnosti i razvoju novih rješenja. Akademija će do kraja 2025. objaviti 12 **novih tečajeva osposobljavanja**, od kojih će tri biti dostupna na sva 24 službena jezika EU-a. Osim toga, Odboru će se na odobrenje podnijeti metodologija za mehanizam dobrovoljne **istorazinske ocjene**. Nakon validacije, popratne će se značajke razviti na portalu i promicati u okviru Zajednice za interoperabilnu Europu.

Procjene interoperabilnosti

Pravna osnova

Aktom se propisuju **procjene interoperabilnosti** za subjekte EU-a i tijela javnog sektora kako bi se pitanja prekogranične interoperabilnosti transeuropskih digitalnih javnih usluga razmotrila prije provedbe (članak 3). Procjene su osmišljene kako bi se ocijenio učinak obvezujućih zahtjeva na digitalne javne usluge, utvrdili dionici i prepoznala primjenjivost i vrijednost doprinosa postojećih rješenja za interoperabilnost prije donošenja odluka o novim ili znatno izmijenjenim obvezujućim zahtjevima. Kako bi se taj postupak olakšao, Europska komisija osigurava tehničke alate, uključujući internetski alat za ispunjavanje izvješća o procjenama i njihovu objavu na portalu. Državama članicama ti instrumenti olakšavaju rano utvrđivanje digitalnih dimenzija prijedloga i uključivanje odgovarajućih stručnjaka i dionika od samog početka. Omogućuju im i da procijene imaju li promjene ili kompromisi tijekom međuinstitucijskih pregovora znatne digitalne posljedice. Osim toga, osiguravaju strukturirani kanal za povratne informacije i razmjenu, čime se jača sposobnost Komisije da predvidi izazove u provedbi i poboljša svoje prakse donošenja politika.

Provedbene mjere

- Donošenjem **smjernica za procjenu interoperabilnosti**[23] državama članicama olakšava se uspostava strukturiranog i dosljednog pristupa evaluaciji interoperabilnosti u različitim područjima. Te smjernice pružaju jasan okvir za procjenu učinaka obvezujućih

[23] Smjernice za procjenu | Portal interoperabilne Europe.

zahtjeva na prekograničnu interoperabilnost, dionike i rješenja za interoperabilnu Europu koja ih podupiru. U drugom tromjesečju 2025. smjernice su prevedene na sve jezike EU-a i poslužile su kao temelj dvama izvješćima o procjeni interoperabilnosti koja su dostavile države članice (Cipar i Njemačka) od stupanja na snagu obveznih procjena interoperabilnosti 12. siječnja 2025.

- U Komisiji je članak 3. Akta o interoperabilnoj Europi proveden uvođenjem **okvira za oblikovanje politika prilagođenog digitalizaciji**[24], koji je stupio na snagu u siječnju 2025. Primjenom tog strukturiranog pristupa Komisija je već provela **32 procjene interoperabilnosti**[25], djelotvorno i s jasnim naglaskom na kvaliteti[26]. Pristup se temelji na tri osnovna elementa:
  - **Digitalna provjera** provodi se tijekom faze planiranja politika i sastoji se od četiri kratka pitanja koja timovima za politike pomažu pri utvrđivanju mogućih digitalnih implikacija inicijative.
  - **Smjernicama za oblikovanje politika prilagođenih digitalizaciji** podupire se sustavna integracija digitalnih pitanja u postupak oblikovanja politika.
  - **Izvještaj o financijskim i digitalnim aspektima zakonodavnog prijedloga** ili, prema potrebi, **izvještaj o digitalnim aspektima**. Oba izvještaja prema potrebi služe kao Komisijina procjena interoperabilnosti. Izvještaj o financijskim i digitalnim aspektima zakonodavnog prijedloga dodaje posebno digitalno poglavlje bivšem izvještaju o financijskim aspektima zakonodavnog prijedloga. Izvještaj o digitalnim aspektima pojednostavnjena je verzija za provedbene i delegirane akte.

Primjeri dobre prakse

PROCJENE INTEROPERABILNOSTI PUTEM OKVIRA ZA OBLIKOVANJE POLITIKA PRILAGOĐENIH DIGITALIZACIJI

U procjeni su sustavi na razini EU-a kao što su eIDAS[27] za elektroničku identifikaciju i okvir EU-a za kibernetičku sigurnost[28] istaknuti kao ključni pospješitelji sigurnog i interoperabilnog pružanja usluga, pri čemu nisu utvrđene nikakve preostale prekogranične prepreke.

Komisija je 2025. na temelju okvira za oblikovanje politika prilagođenih digitalizaciji dovršila 32 procjene interoperabilnosti prijedloga politika, a primjeri kao što su

[24] Oblikovanje politika prilagođeno digitalizaciji | Portal interoperabilne Europe.

[25] Repozitorij izvješća o procjenama | Portal interoperabilne Europe.

[26] Podaci na temelju rezultata mehanizma za praćenje interoperabilne Europe 2025. Više informacija dostupno je u dokumentu SWD(2025) 975.

[27] Elektronička identifikacija, autentifikacija i usluge povjerenja – saznajte više u Uredbi eIDAS | Europska komisija.

[28] Okvir EU-a za kibernetičku sigurnost.

BridgeforEU[29] i propisi o digitalnom sustavu za pošiljke otpada[30] dostupni su na portalu interoperabilne Europe.

PREKOGRANIČNE DIGITALNE JAVNE USLUGE: IZJAVA O ŠVEDSKO-FINSKOJ SURADNJI

Izjava o švedsko-finskoj suradnji[31], potpisana 16. rujna 2024., ključna je prekretnica u prekograničnoj digitalnoj suradnji. Usmjerena je na interoperabilne digitalne javne usluge, uključujući razmjenu podataka o stanovništvu i usklađene propise o poslovanju, kojima se nastoje poboljšati prekogranični pristup, učinkovitost i pouzdanost za građane i poduzeća.

Izjava počiva na interoperabilnosti, koja omogućuje neometane usluge, veću kibernetičku sigurnost i bolju koordinaciju te istodobno potiče gospodarsku integraciju i inovacije. Ta inicijativa pokazuje da su zajednički ciljevi, zajednička ulaganja i usklađene norme temelji uspješne prekogranične digitalne suradnje jer nude model najučinkovitije prakse od transeuropske važnosti za druge države članice EU-a.

Razmatranja za budućnost

Procjene interoperabilnosti pokazale su se korisnima za uključivanje prekogranične interoperabilnosti u novo zakonodavstvo i digitalne javne usluge od samog početka. Kontinuirana djelotvornost postići će se pojednostavnjenjem postupaka i smjernica, integriranjem novih prioriteta poput umjetne inteligencije, upravljanja podacima i kibernetičke sigurnosti te dosljednom primjenom u svim državama članicama i institucijama EU-a.

Komisija priprema interne smjernice o procjenama interoperabilnosti za javnu nabavu. Istražuje se AI4DRPM, alat koji se temelji na umjetnoj inteligenciji, kako bi se djelomično automatizirali izvještaji o digitalnim aspektima te izvještaji o financijskim i digitalnim aspektima zakonodavnih prijedloga, čime bi se smanjilo radno opterećenje i očuvala njihova uloga u procjeni posljedica digitalizacije. Tim se mjerama procjene interoperabilnosti želi ugraditi u temelje bolje regulative i provedbe politika.

SURADNJA IZMEĐU KOMISIJE I DRUGIH DIONIKA

Komisija je prošle godine ojačala suradnju s dionicima kako bi se unaprijedio Akt o interoperabilnoj Europi. Države članice sudjeluju u oblikovanju prioriteta i dnevnog reda putem Odbora za interoperabilnu Europu i njegovih podskupina, a koordinatori, stručnjaci i zajednice prakse u području interoperabilnosti osiguravaju da se politike i alati temelje na

[29] Izvješće o procjeni za BridgeforEU | Portal interoperabilne Europe.

[30] Izvješće o procjeni za Uredbu o digitalnom sustavu za pošiljke otpada | Portal interoperabilne Europe.

[31] Izjava o švedsko-finskoj suradnji.

praktičnom iskustvu. Suradnja se širi na zemlje kandidatkinje, međunarodne partnere i tijela za normizaciju, što odražava međusobnu povezanost digitalnih javnih usluga. Suradnja u okviru Akta o interoperabilnoj Europi i njegova Odbora dragocjena je prilika da se zemlje pristupnice rano usklade sa standardima digitalnog upravljanja EU-a, čime se ubrzava njihova postupna integracija u jedinstveno digitalno tržište EU-a. Partnerstvima s industrijom, akademskom zajednicom, civilnim društvom i međunarodnim organizacijama promiču se rješenja otvorenog koda, tržišta GovTecha i regulatorna izolirana okruženja, čime se usklađuje zajednički rad, izbjegavaju udvostručavanja i stvaraju prekogranične i međusektorske sinergije.

ZAKLJUČAK I POGLED U BUDUĆNOST

U prvoj godini provedbe Akta o interoperabilnoj Europi postavljeni su temelji za snažniji i povezaniji digitalni javni sektor u cijelom EU-u. Ta postignuća pokazuju da interoperabilnost više nije isključivo tehničko pitanje, već strateški pokretač europske digitalne suverenosti i konkurentnosti. Ključne etape kao što su uspostava upravljačkih struktura, pokretanje procjena interoperabilnosti i donošenje kriterija za rješenja s oznakom pokazuju da je EU sposoban za zajedničko djelovanje. Sljedeće godine možemo očekivati:

- prvi plan za interoperabilnu Europu, koji će donijeti Odbor i u njemu utvrditi prioritete za 2026. i naredne godine,
- prvi skup rješenja za interoperabilnu Europu koji je odobrio Odbor i smjernice za ponovnu uporabu i dijeljenje rješenja,
- daljnje mjere potpore za države članice i subjekte EU-a, uključujući tečajeve osposobljavanja, regulatorna izolirana okruženja, projekte potpore i mehanizme istorazinske ocjene,
- dodatne ažurirane smjernice i alate za procjene interoperabilnosti kako bi se olakšalo pojednostavnjenje.

Sljedeći koraci zahtijevat će politički angažman i ulaganja: povećanje primjene rješenja s oznakom, uključivanje interoperabilnosti u glavne inicijative politike EU-a kao što su Akt o podacima[32], Uredba o jedinstvenom digitalnom pristupniku[33] i Akt o umjetnoj inteligenciji[34] te jačanje globalnog vodstva Europe usklađivanjem s međunarodnim standardima. Komisija će zajedno s državama članicama i partnerima nastaviti promicati taj program kako bi interoperabilnost postala temelj digitalnije, uključivije i otpornije Europske unije.

[32] Uredba – EU – 2023/2854 – EN – EUR-Lex.

[33] Uredba – 2018/1724 – EN – EUR-Lex.

[34] Uredba – EU – 2024/1689 – HR – EUR-Lex.